

area' bij de *Combined Chiefs of Staff* moest blijven berusten; zij en de *Combined Chiefs* zelf (in dit geval aan Engelse kant dus de stafchefs persoonlijk, niet hun vertegenwoordigers) zagen het instellen van een opperbevel in het gehele gebied van Australië tot Birma als urgent. Wat de persoon van de opperbevelhebber betrof, wenste Churchill een Amerikaan, maar Roosevelt die eerst ook aan een Amerikaan gedacht had (MacArthur), zei onder pressie van zijn stafchefs dat voor hem slechts een Engelsman aanvaardbaar was; de Britse stafchefs, voorziende dat die opperbevelhebber zware nederlagen zou moeten incasseren, protesteerden, maar Roosevelt kreeg zijn zin en op 28 december werd besloten dat in Soerabaja een nieuwe bevelsorganisatie gevormd zou worden: *Abda-Command*, met de Britse opperbevelhebber in Brits-Indië, *General Sir Archibald Wavell*, aan het hoofd; zijn plaatsvervanger zou een Amerikaan worden, een luchtmacht-officier (heel begrijpelijk: veel zou van de luchtmachten afhangen), *Lieutenant-General George H. Brett*.

Er moest voor Wavell een directief opgesteld worden; de Britse stafchefs schreven er het concept voor dat vrijwel ongewijzigd aanvaard werd. Het hield o.m. in dat de nieuwe opperbevelhebber zich, ter voorbereiding van een groot offensief tegen Japan, moest handhaven in 'the *Malay barrier*' (de zone van Noord-Sumatra tot Nieuw-Guinea en Noord-Australië), dat hij zoveel mogelijk ten noorden van die zone moest opereren, dat hij Birma en Australië diende te behouden en dat hij via Nederlands-Indië een nieuwe verbinding moest leggen met de Amerikanen op Bataan. Er waren dus eigenlijk drie gebieden, elk met hun eigen urgente militaire problemen, waaraan Wavell aandacht moest besteden: Birma, de Indische archipel met omgeving (met inbegrip van Malakka, Singapore en de Philippijnen), en Australië, en wij zijn dan ook geneigd, bij Wavells eerste reactie, toen hij van zijn benoeming vernam: 'that he had heard of men being asked to hold the baby, but this was twins'¹, op te merken dat hij ook van 'een drieling' had kunnen spreken.² *Lieutenant-General Sir Alan Brooke*, die in november tot stafchef van het Britse leger benoemd was (*Chief of the Imperial General Staff*, zoals de officiële benaming luidde), noemde het plan om *Abda-Command* op te richten, in particuliere gesprekken 'wild and half-baked'.³

¹ (*United Kingdom, Cabinet Office*) *History of the Second World War, Military Series*, J. M. A. Gwyer: *Grand Strategy*, dl. III, eerste helft (1964), p. 379 (verder aan te halen als Gwyer: *Grand Strategy*). ² Later zei Wavell zelf dat hij van 'quadruplets' gesproken had. (John Connell: *Wavell. Supreme Commander 1941-1943* (1969), p. 71).

³ Gwyer: *Grand Strategy*, p. 381.